

РЕЦЕНЗИЯ

От: Доц. д-р Жеко Николаев Милев
Университет за национално и световно стопанство
Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка/05.02.05/

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР“
по Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка в УНСС

Автор на дисертационния труд: Теодора Петрова Христова

Тема на дисертационния труд „**Финансиране на здравното осигуряване в България – проблеми, тенденции и насоки за усъвършенстване**”

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед N:351/17.02.2021 на Зам. Ректор на УНСС

1. Информация за дисертанта

Дисертантката Теодора Петрова Христова се е обучавала по докторска програма към катедра „Финанси“ на Финансово-счетоводния факултет на УНСС по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка, съгласно Заповед на Зам-ректора по НИД на УНСС N:1056/30.03.2018 год. Обучението е осъществено в редовна форма през периода 2018-2021 год.

Теодора Петрова Христова придобива бакалавърска степен за висше образование в специалност „Инженерен дизайн“ на ТУ – гр. София през 2015 год., а магистърска степен получава през 2017 год. в специалност „Финанси“ на УНСС.

Професионалната ѝ кариера до 2021 год. е свързана основно с финансите, като в момента изпълнява функциите на финансов мениджър във фирма Стройтес ЕООД, гр. София. Преди това се е занимавала с преподавателска дейност по немски език в езиков център Британика, гр. София.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд на Теодора Христова се състои от въведение, три глави, заключение, списък с използваната литература и приложения в общ обем от 277 стандартни страници. Докторантката е направила анализ на възможностите за финансиране на здравноосигурителната система в България, като е акцентирала върху текущите проблеми, очертаващите се тенденции на развитие на системата в средносрочен и дългосрочен период и начините за нейното оптимизиране и усъвършенстване. Темата е с безспорна актуалност, предвид протичащите тенденции в световен мащаб на непрекъснато увеличаване на необходимите ресурси за финансиране и на търсене на решения за повишаване на ефективността на изразходените средства в здравния сектор. У нас, този процес се подсилва и от неблагоприятното демографско развитие. Застаряващото население поставя под натиск всяка една от осигурителните системи в т.ч. и системата на здравното осигуряване. **Обект** на изследването е здравноосигурителната система в България. **Предмет** на дисертационния труд са проблемите, тенденциите и насоките за усъвършенстване на модела на финансиране на здравното осигуряване. **Основната цел** на разработката е „да се предложи комплекс от насоки за усъвършенстване на модела на финансиране на здравното осигуряване, които да допринесат за подобряване на финансовата ефективност и устойчивост на функциониране на системата в краткосрочен прогнозен хоризонт до 2025 год“. **Изследователската теза** на дисертационния труд е, че „финансирането на здравното осигуряване в страната е възможно да се реновира чрез комплекс от мерки, засягащи финансовите отношения между осигурителен фонд, осигурени лица, осигурител, застрахователни дружества и доставчици на здравни услуги и продукти“. Дисертантката е заложила за изпълнение осем основни задачи, които следва да потвърдят така формулираната теза и да спомогнат за постигане на целта на разработката. Авторката е използвала значителен брой литературни източници, включващи 11 публикации на български език, 60 чуждестранни публикации и 122 интернет адреса. Дисертационният труд има коректно формулирани обект и предмет на изследване. Целта е поставена в контекста на защитаваната теза.

В първа глава от дисертационния труд е представен анализ на различни научни изследвания свързани със същността на здравното осигуряване и начините на провеждане

на реформи. Направен е детайлен преглед на функциониращите модели на здравно осигуряване като са обобщени техните основни характеристики, недостатъци и предимства.

Във втора глава е представен анализ на настоящите финансови проблеми и тенденции на задължителното и доброволното здравно осигуряване в България. Акцентирано е върху влиянието, което оказват различните демографски и социалноикономически фактори в страната. В рамките на тази глава е реализиран примерен модел за оценка на ефективността на функциониращите здравноосигурителни системи в ЕС, а посредством анализ на резултатите на някои страни-членки, докторантката достига до определени изводи относно адекватността на финансирането на здравните услуги при различните модели.

В трета глава от дисертационния труд се правят предложения за усъвършенстване на моделите на финансиране на здравноосигурителната система в България. Налице е прогноза за основните демографски и икономически фактори, имащи значение за приложимия здравен модел в страната. Представени са три симулации, които обхващат периода 2020-2025г., като са открити основните положителни и отрицателни страни от въвеждането на определена система.

Заключението дава информация относно потвърждаването на заложените хипотези на дисертационния труд.

Считам, че в резултат на проведеното изследване и използваната методология, дисертантката успява успешно да защити поставената в началото теза.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

От съдържанието на дисертационния труд могат да се направят следните основни изводи по отношение на получените научни и научно-приложни резултати:

Първо. Дисертацията има ясно формулирани обект, предмет, цел и задачи, предполагащи научно изследване.

Второ. С убеденост мога да твърдя, че докторантката:

- познава литературата и научните достижения в научната област, в рамките на която са изследваните в дисертацията проблеми;

- добре е открила нерешените и частично решените проблеми, свързани с финансирането на здравноосигурителната система в България;

- безспорно е демонстрирала способности за самостоятелно научно изследване, критично осмисляне на съществуващи научни тези и аргументиране на собствените позиции;

- правилно е интерпретирала резултатите от научното си изследване, като ги е оформила и представила разбираемо, логично и с необходимата прецизност.

Трето. Представеният емпиричен модел за възможните сценарии за развитие на здравноосигурителната система в страната и най-вече анализът на резултатите от него обхващат много добре положителните и отрицателните страни на системата в момента и дават насока, в която финансирането би могло да се подобри.

Четвърто. Представеният автореферат обхваща коректно всички по-важни резултати от проведеното изследване и отговаря на изискванията спрямо него

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В дисертационния труд могат да бъдат открити следните по-важни научно-приложни приноси:

1. систематизирани са и са класифицирани основните финансови здравноосигурителни модели, функциониращи в страни от ЕС, като са посочени предимствата, недостатъците, проблемите и тенденциите по отношение на заложените реформи
2. класифицирани са и са анализирани основните причини за съществуващите проблеми във финансирането на здравното осигуряване в България
3. представен е авторски примерен модел за оценка на ефективността на функциониращите здравноосигурителни модели в ЕС
4. представен е авторски симулационен модел със сценарии за възможно бъдещо развитие на начина на финансиране на здравноосигурителния сектор в страната.

Считам, че в рамките на дисертационния труд всеки един от тези научно-приложни приноси е получил достатъчно добра и задълбочена аргументация и заслужава съответната висока оценка.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Дисертантката има посочени четири публикации, свързани с дисертационния труд. И четирите са от сборници с доклади от участия в научни конференции. Всяка една от публикациите представя наистина съществени моменти от направеното изследване

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е добре структуриран. В него са отличени коректно обекта, предмета на изследване, целта на написване на дисертацията, изследователската теза и задачи. Дисертантката правилно е подбрала най-съществените елементи от своето изследване и ги е представила разбираемо и достатъчно синтезирано. Налице е също така справка с приносните моменти и такава за публикациите, свързани с дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Основната ми препоръка към дисертантката е да продължи своите изследвания в тази наистина интригуваща област, каквато е финансирането на здравното осигуряване. На базата на своите безспорни умения тя може да допринесе, както за повишаване на ефективността при финансирането на здравноосигурителния модел, така и да спомогне за повишаване на покритието на по-голяма част от населението в страната

Бих отправил следния въпрос към докторантката, на който, ако желае, може да обърне внимание по време на защитата: в дисертацията са разгледани въвеждането е-здравеопазване и на тристълбов модел в здравното осигуряване, като ключови реформи, които могат да повишат ефективното изразходване на ресурси в сектора. В дисертацията е отдаден приоритет на електронното здравеопазване, което да предшества по-нататъшните промени. Все пак, могат ли да се намерят аргументи в

обратната посока – първо, въвеждане на тристълбов модел и след това е-
здравеопазване?

Заключение:

Считам, че представеният ми за рецензия дисертационен труд със заглавие „
Финансиране на здравното осигуряване в България – проблеми, тенденции и насоки
за усъвършенстване” с автор Теодора Петрова Христова заслужава висока оценка и
безспорно подкрепям присъждането на ОНС „доктор“ на автора.

Дата: 17.03.2021 год.

Гр. София

Изготвил:.....

/доц. д-р Жеко Милев/